

Novel·la La història d'un banquer inspirat en la figura de Joan March

Fuel, tabac, diners

Núria Cadenes
El banquer

EDICIONS DE 1984
237 PÀGINES
16,50 EUROS

JULIÀ GUILLAMON

El banquer Joan March ha tingut grans partidaris entre els escriptors catalans. Recordo l'article que li va dedicar Josep Pla, amb motiu de la seva mort el 1962: Pla no es creia, o feia veure que no es creia, que March havia fet negocis fora de la llei i posava com a exemple el tracte amb els francesos que li va permetre controlar –sense res estrany, deia ell– la Régie Marocaine de tabacs. A Espanya, en canvi, no es podia separar la realitat de la llegenda i March passava per espia, pirata i contrabandista. El seu èxit havia estat aplicar una mentalitat comercial arcaica: invertir el menys possible i treure'n tot el que pogués. Baltasar Porcel va fer aparèixer Joan March a *El cor del senyalar*: el pare del protagonista, Baltasar Pere, hi té tractes a Cuba, a l'època de la llei Seca. March li explica la seva filosofia que es basa en tres punts: no ficar-se en res sense tenir mallorquins al costat (els catalans són massa legalistes i no estan preparats per a les grans comeses), ignorar tot allò que no encaixa amb el que coneix i vol, anar darrere dels diners que és l'únic que engresca a la vida. L'escena, en un bordell, acaba quan March es tira una noia rossa que li han portat de l'Havana. Enllestida en cinc minuts, es passa la nit

Núria Cadenes
ALBERT SALAMÉ

ensenyant-li a jugar a dames.

El banquer de Núria Cadenes (Barcelona, 1970) pren la història de Joan March, per construir una ficció, amb una galeria de quadres que, segons com, recorden el *Fortuny* de Pere Gimferrer. La novel·la està muntada com un trencaclosques amb escenes que fan referència a tots els aspectes de la vida del banquer: des dels seus orígens, quan es guanyava la vida fent de porquerol, fins al gran moment de la Segona Guerra Mundial, i l'episodi que va despertar la curiositat de l'autora. Quan feia de periodista a *El Temps*, Cadenes va escriure un reportatge sobre la secretària valenciana de Joan March. Va ser-ne l'amant i March li va regalar un Cadillac. Pla i Porcel veien en el banquer un model: per l'individualisme, l'afany pels diners i el menyspreu per la política, Cadenes va ser fundadora dels Maulets i ha estat candidata de Solidaritat Catalana per la Independència. No hi ha cap punt de contacte amb March, més enllà de l'embadaliment que li provoca la seva figura. March és una excusa per construir un text amb els ingredients de les novel·les sobre els grans jerarques d'aquest món. El nom de William Randolph Hearst, l'empresari de la comunicació que va inspirar *Ciudadà Kane*, surt a tort i a dret quan es parla d'aquest llibre. Pel mateix preu es podria parlar de *La ciudad de los prodigios* i d'Onofre Bouvila que, vist des d'aquesta perspectiva, també té una retirada a Don Joan March.

La novel·la està molt ben escrita, i guanya quan es mira de prop: la delicadesa amb la qual Cadenes tria el començament sobtat i va desplegant el que passa, fins que tanca l'episodi deixant-lo en suspens. Fer parlar els personatges en mallorquí és un repte, ben resolt, em sembla a mi. Cadascun d'aquests cent trenta-un quadres funciona de manera autònoma, van

Cadenes s'ha sentit fascinada per la carrera del gran magnat i n'ha fet la radiografia, amb un fons melancòlic

introduint personatges que complementen la trama central, basada en l'ascensió de March, que aquí es diu Lluch, i les relacions amb la seva dona, els fills, els socis o competidors. Funciona sobretot la part més lírica i introspectiva dels personatges i falla una mica en els capítols d'acció, on tot apareix amortit i vist des de la distància. L'assassinat de Tomeu Ribó, per exemple, està explicat d'esquitllentes, per algú que passava per allà. Enfront del vitalisme del March a *El cor del senyalar*, el banquer Lluch, com Kane i Bouvila, té un fons melancòlic, amb la tercera persona que raona, jutja i interpreta. |

Alasdair Gray
Lanark
Traducció d'Albert Solé

MARBOT
752 PÀGINES
24,80 EUROS

Alasdair Gray
Històries inversemblants en general / Historias inverosímiles en general
Traducció al català de Josefina Caball i al castellà de Marcelo Cohen

RAIG VERD /
RAYO VERDE
320 PÀGINES
20,95 EUROS

Alasdair Gray
fotografiat fa poc a Barcelona
JORDI ROVIRALTA